

MINISTERIET FOR
BØRN OG
UNDERVISNING

Skriverprisen 2011

Foto: Thomas Sode

Rebecca Bach-Lauritsen

www.uvm.dk

”Jeg får sådan en gysende og knasende fornemmelse inde i mig, når sproget virker!”

v/ Bent Rasmussen, redaktør af ”SKOLE-BIBLIOTEKET” & Skriverprisudvalget

Forfatteren Rebecca Bach-Lauritsen modtager Skriverprisen 2011, der uddeles af Ministeriet for Børn og Undervisning, for debutromanen ”Veronika lyder som harmonika” (Høst & Søn, 2011). ”Veronika lyder som harmonika” er en smuk og gribende fortælling om pigen Veronika, der igennem fortællingen bevæger sig fra at være i et følelsesmæssigt ingenmandsland til at nå frem til en helt ny begyndelse – og måske endda finde ud af, hvad hjem er.

Det er en dejlig bog – en lille bog med store temaer – og man bliver både rørt og berørt. Historien griber læseren – der er noget på spil. Bogen er en flot skildring af det ”at komme til sig selv” og ”at finde sig selv”.

Rebecca Bach-Lauritsen giver med dyb empati læseren indblik i, hvordan de desværre alt for mange små ”Veronika'er”, man møder som lærer, oplever verden. Det gør bogen til nyttig læsning for enhver lærer og skaber forståelse for de faglige vanskeligheder, herunder ikke mindst læsevaneskeligheder, netop denne gruppe af elever ofte har. Der er mange ”Veroni-

kaer”, der har svært ved at læse i skolen, fordi deres liv er så forvirret. Udefra kan de virke irriterende, men indefra ser de helt anderledes ud. Romanen gør, at læseren bliver klogere og forstår ”Veronikaerne”.

”Veronika lyder som harmonika” har en bemærkelsesværdig sproglig intensitet, hvor læseren føres overbevisende gennem fortællingen med udgangspunkt i Veronikas syn på verden. De korte kapitler og de mange illustrationer gør, at læseren bliver hjulpet godt på vej. ”Veronika lyder som harmonika” er en fornem og ligeværdig henvendelse i børnehøjde til læseren.

Billedsiden er fantastisk, poetisk og rørende, og Stian Holes billeder understreger og forstærker på fornemste vis den særlige stemning i bogen.

Interview med Rebecca Bach-Lauritsen

Hvad har det betydet for dig at gå på Center for Børnelitteraturs Forfatterskole?

”Det har betydet rigtig meget. Helt

Skriverprisen

Skriverprisen er Ministeriet for Børn og Undervisnings pris til forfattere, der skriver læservenligt. Prisen har til formål at hædre en særlig bemærkelsesværdig indsats for den læservenlige danske litteratur for børn, unge eller voksne. Skriverprisen er på 25.000 kroner og er opkaldt efter Esther Skriver, der i 1995 var den første prismodtager. Prisen tildeles en skøn- eller faglitterær forfatter, der skriver læservenligt og derved tilgodeser de mange forskellige læsere, som kan have svært ved at tilegne sig en del af den litteratur, der udgives. Der lægges vægt på sproglig, indholdsmæssig og grafisk tilgængelighed.

praktisk har det betydet, at jeg har lært at vende min perfektionisme til ikke at lade være med at gøre teksten færdig, men til at gøre den færdig vel vidende, at det aldrig bliver helt perfekt. Og at det ikke helt perfekte godt kan være en del af værket. Jeg har også lært at læse mine egne tekster bedre og derved fundet ud af, hvordan jeg kan gøre dem hele.”

”En stiltfærdig og smuk og sprogligt opfindsom historie.”

(Steffen Larsen i ”Politiken”)

Kan man lære at skrive kunst?

”Ikke, hvis man ikke har et eller andet i forvejen. Man kan heller ikke lave mad, hvis man ikke har noget at lave den af. Jeg tror, man kan have et potentiale, og man kan have nogle mekanismer i sig selv, der hjælper det på vej, men også nogle mekanismer, der spærrer for det. Men på Forfatterskolen lærte jeg at blive bedre til at bruge de gode mekanismer. Det håndsværkmæssige

skal selvfølgelig være i orden, men når man går på en kunstskele, er der også en identitetsproces, som man må tage på sig. Hvad kan jeg? Hvad kan jeg ikke? Og det er en sund proces."

Hvor kommer ideen til "Veronika lyder som harmonika" fra?

"Den kommer fra et tørklæde, jeg købte engang, et Rikke Mai-tørklæde.

Hvert tørklæde er unikt og sat sammen af en hel masse små stykker stof. Og så tænkte jeg: Hvis jeg kunne sy, så ville jeg sy et tørklæde, der var lavet af min egen datters tøj, lige fra hun var født og op til nu. Små lapper fra alle mulige stykker tøj, så tørklædet blev lig med hendes identitet. Jeg fandt så frem til karakteren moderen Mai, der både er meget skøn, men hun er også en meget egoistisk mor.

Det andet sted, der starter romanen, var i rimet Veronika – harmonika, i den glæde, jeg fik indeni ved tanken om det fysiske, der sker i en, når nogen hiver i en og presser en sammen. Det udløser nogle følelser, som måske kunne beskrives som musik fx fra en harmonika. Og endelig stammer inspirationen selvfølgelig også fra mig selv, for jeg kender Veronika indefra."

Du har selv – har jeg læst – gået på en del skoler i din skoletid. Hvad betyder det for et barn?

"Flere ting. For det første knytter man sig ikke så hurtigt til andre. Til gengæld knytter man sig til sig selv, fordi man hele tiden skal være klar til at blive hevet ud af én helhed og ind i en anden. Det kræver, at man selv har rigtig godt styr på, hvad man selv er for en lille helhed. For mit eget vedkommende er jeg blevet stærk, men det har omvendt taget mig noget tid at lære, hvor godt det egentlig kan være at indgå i relationer og tro på, at dem kan man godt give sig hen til."

Rebecca Bach-Lauritsen

Født i 1976 i Charlottenlund. Student med matematik og musik i 1995 fra Stenhus Gymnasium. Har 1. år af film- og mediestudiet og en 2-årig uddannelse som multimediedesigner med speciale i flermediale tilbud til børn. Siden 2003 har hun været tilknyttet Danmarks Radio – blandt andet på P3 og på både tv- og radiodelen af børnekanalen "Ramasjang". Tidligere på året modtog hun sammen med kollegaen Johanne Algren innovationsprisen for programmet 'Hyggetime' på Ramasjang ved årets Prix Nordica, Nordisk Barnemedie Festival. Lige nu laver hun "Hyggetime på Ramasjang Radio sammen med Johanne Algren. I 2010 færdiggjorde hun uddannelsen på Forfatterskolen på Center for Børnelitteratur. "Veronika lyder som harmonika" er hendes debut som børnebogsforfatter, og hun har endnu en bog på vej – "Ellens ark" – om Ellen, der mister sin lillebror. Efter planen vil den udkomme på Høst & Søn til næste år.

Rebecca Bach-Lauritsen er gift og mor til Maja på 11 år og Peter på 4 år.

Hvordan har du arbejdet dig hen til Veronikas meget nøgterne sprog?

"På to måder tror jeg. I første omgang har jeg gjort det helt på følelsen af, hvad hun er for en pige, prøvet at tænke hende frem. Det andet har været et litterært ønske om, at det ikke måtte blive sentimentalt."

Har dit arbejde med radio & tv hjulpet dig til at finde frem til at skrive for børn?

"Ja, både og! Jeg har meget mit fokus hos børnene for at kunne lave tingene til dagligt på mit arbejde. Så jeg har hele tiden adgang til den del af mig selv, til barnet i mig selv. Jeg har aldrig fået lukket ned til mig selv som barn, og når jeg laver "Ramasjang", så er det typisk noget med ramasjang i, og det er noget, jeg laver sammen med andre. Så her kan jeg bruge den udadvendte og skøre del af mig, som jeg jo også er, og det gør, at jeg kan gå ned i laget under det, under "fløden", når jeg sidder ved tasterne og skriver, og dvæle mere i det lag."

Hvorfor synes du, det er spændende at skrive for børn?

"Ja, det er altså helt fantastisk spændende. Jeg synes, det er ret vildt at kunne nå ind til børnene, mens de stadig er ved at blive modelleret. Måske kan jeg være med til at kaste noget, som de kan bruge, ind i deres proces. Først og fremmest fanger det enkelte barn mig, fx når jeg ser det, møder et blik, når jeg går forbi på gaden, så begynder jeg straks at tænke

på, hvad det er for et barn. Følelserne er så rene, når man er barn. Børn er ikke helt bevidste endnu, der er noget ægte over dem. Jeg er en stor fan af det der ægte, før man så at sig begynder at konstruere sig selv."

Hvorfor er det så svært at være barn/ung i vore dage?

"Det var da også svært, da jeg var barn – men der er mange krav hele tiden, hvor man skal tage stilling til, hvad man er for en, og hvem vil man være? Hvordan vil du definere dig selv? Hvilken gruppe vil du høre til? Samtidig med findes der en masse forskellige værdier, man kan tage af hele tiden. Hvad er det for værdier, man er vokset op med? Og hvad er det for værdier, man skal løsrive sig fra. Alt er okay! På den måde kan det være svært at holde balancen. Alt er jo så tilgængeligt, sådan som verden er nu – også i forhold til medier, åbenhed og gennemsigtighed. Man ved, at alting findes, og der er en milliard veje at gå. Midt i alt det skal man også finde ud af, hvem er jeg lige? – og hvordan holder man fast i sin kerne midt i det flakkende lys?"

Hvad driver dig, når du skriver?

"Det tænker jeg faktisk tit på, men når jeg rammer DET i en sætning, så fylder det mig helt, og så føler jeg – at ud over det at være mor – at det er mig. Jeg får sådan en gysende og knasende fornemmelse inde i mig, når sproget virker."

Den røde plet på kortet...

Af Eiler Jensen, cand. pæd., skolebibliotekskonsulent i Greve kommune

Når man står over for en plantegning over en bygning, et hus eller et indkøbscenter, så er der ofte malet en rød plet på tegningen, som markerer, at her står man altså – og derfra kan man navigere og finde rundt.

Men det kræver jo, at den røde plet har substans, at det, den symboliserer, er noget/nogen. Et "jeg" for eksempel. Og så er der Veronika, som føler at hendes liv er ved at gå i opløsning. For gud ved hvilken gang er hun, søsteren og moderen flyttet til en ny by, en ny lejlighed – og en ny skole, med alt hvad det indebærer af nye kammerater og den slags. Veronika orker ikke mere at bo i flytterod.

En dag er der en rød tuschplet på lillesøsterens kjole – magen til dem, der findes på plantegningerne – men da Veronika vasker kjolen, så forsvinder pletten – den flyder ud, det røde blander sig med vandet og pludselig er det væk, som når salt blandes med vand. Veronika ser det fuldstændig, som var det hende selv, der her blev portrætteret – en gradvis opløsning af jeg'et! Og da hun går til skole, tænker hun: den nye pige i klassen. Nej – det er ikke hende, det er klassen, der er ny – Veronika har nu været ny så mange gange, at det må holde op ... men moderen bliver så hurtigt træt af et sted og en fyr, at de er nødt til at finde nye steder at holde til.

Veronika har nået opløsnings- og mæthedsgrensen.

Og på hendes personlighed lader det sig sagtens læse. Da læreren den

første skoledag siger: *Du må være Veronika*, så svarer hun. *Jeg må være gået forkert. Undskyld* (side 16). Og går sin vej!

Veronika er ellers i sin rod et græsk navn og betyder den, der bringer sejr. Men Veronika føler sig i den grad som en taber. Hun taler grimt til sin søster Josefine, der ellers prøver og prøver at gøre noget godt for hende. Hun taler grimt til moderen, som svigter hende – og hun taler grimt til moderens nye kæreste – der da også kun holder i tre måneder. Alt er noget juks.

Mummi kommer...

Så kommer Mummi på banen, og så sker der noget helt uventet. Mummi er moderens nye kæreste, og han er (jamen, det er sandt) flyttemand. Af alt muligt i verden er han flyttemand. Og hvad skal han nu i deres familie? – Herregud, giv ham tre måneder, så er han ude af vagten igen!

En dag, Veronika strejfer om i byen i stedet for at gå hen i den nye skole, og efter hun er blevet træt af at køre op og ned med de rullende trapper, skønt de er så godt et symbol på hendes rastløshed, så vandrer hun på må og få – og der støder hun så pludselig ind i Mummis flyttebil. Hun kravler op i den – vil bare være der et øjeblik, men falder i søvn og vågner, da de kører. Det var ikke meningen. Men de aftaler, at hun er i praktik hos ham og går på cafe og drikker kaffe, og hun får lov at styre bilen, og hun smittes af Mummis ro. Det ryster ham end ikke, at Veronika prøver at fortælle ham, at han nok snart er ude af vagten igen. Omsider sætter Mummi hende af – hun skal ikke med længere: *Hun skal være en rød plet på et kort. En plet, der bliver hvor den er* (side 59)! Da hun kommer hjem, har moderen sat alle deres

møbler på plads. Det ligner ikke mere et sted, de skal flytte fra! Da Veronika ligger på sin seng, hedder det: *Veronika stikker fingerspidserne i ørerne. Hører en brusen i sit hoved. Som regn på rastepladsen. Som rumlende rulletrapper. Som lastbilshjul på landevejen. Som starten på en helt ny melodi* (side 67). Selv i skolen kan hun sige: *det er så mig, der er Veronika* (side 68)

Det er sandt, at omgivelserne har stor indflydelse på, hvem og hvad man er – men om det går godt eller galt, er man selv med til at afgøre, synes det – heldigvis!

Det er norske Stian Hole, der på kongenial vis fører os gennem fortællingens billedside. Ham og hans poetiske univers kan man da ikke få nok af! Fortællingen og illustrationerne klæder hinanden i den grad! Det er en dejlig poetisk debut.

"Veronika lyder som Harmonika"

Rebecca Bach-Lauritsen

Høst & Søn, 2011

68 sider

Illustration: Stian Hole

